

Kiíratási árak:

ostán vagy házhoz küldve:

Egész évre. 20.—kor.

Félévre . 10.—kor.

Negyedévre 5.—kor.

Egy hónapra 1.70 kor.

Egyes szám ára 8 fill.

DEBRECZENI ELLENŐR

A SZABADELVÜPÁRT KÖZLÖNYE

Hirdetések díja:

Egy □ cm. területen-
ként 8 fillér.
Nyiltér és magán-
érdekű közlemények
sorokint 40 fillér.

Megjelenik
minden nap, az ün-
nepek és vasárnapok
kivételével.

Szerkesztőség: Kossuth-utca 13.

Ide küldendők a lap szellemi részét illető közlemények.

Feladó szerkesztő:

Dr. Orbán József.

Kiadóhivatal: Kossuth-utca 13.

Előfizetés, hirdetés és magánérdekű közlemények felvétele.

Jézus születésének ünnepe.

Debreczen, decz. 24.

A távoli mult idők ködéből fénylő világosság gyanánt lobog föl annak a nagy, annak a szent éjszakának a tüze, melyen 1900 esztendővel ezelőtt a világmegváltó Jézus született.

Sötét, kietlen homály ült addig az emberek szive, lelke fölött, s mélységes sötétség borongott az emberiség értelmi világa fölött is. A századok mélyén csak egy-egy prófétának, Isten egy-egy kiválasztott emberének szava zendült bele a sötét éjszakába, a puszták kietlenébe, de az a századonként ha egyszer fölzendülő hang bizonybizony behalt a bántó némaságba.

Akkor még nem tudott az ember örülni. Az ember a maga kedélyének zománczát csak a Krisztus születése utáni időben vette föl magára.

Nézd meg a keresztyénségen kívüli más vallásokat, — akár a zsidót is, hol arra a keresztyén környezet nem hatott finomítólá-

g, — találsz-e bennök a meleg kedélynek, a vidám jókedvények nyomára, hangozik-e bennök annak az örömmel a hangja, mely, mert sirni tud a sirókkal, épen azért szent örömmel tud örülni az örvendezőkkal is, mely örül a háboruságok ölén, mert hiszi, hogy megváltatik azoktól, s léssen nekie az örök örömmel otthonában, a vidám reménység által előrelátott mennyei hajlékban soha el nem muló drága boldogsága

Pedig olyan igen nagy szűksége van az embernek arra, hogy olykor-olykor örüljön is egy kicsit!

Oly nehéz sok emberre nézve az élet, s a nyomoruságok árvizeiben taposván, oly igen közel állunk gyakran a végképen való elmerüléshez!

Jó hát a nagy Isten, ha gondoskodott arról, hogy áldás szálljon alá az égből, mely fölemelje az emberi lelkeket, mely vidámság sugarait lopjon be a szivek rejtekébe, mely eszébe jusson az embernek, hogy mi nem gépek vagyunk pusztán, örök zakatolásra,

örök ugyanazonosságban való forgásra kárkozott, élettelen, lélettelen gépek, hanem Isten képére és hasonlatosságára teremtett emberek vagyunk, kikben erő a lélek, hatalom a szellem, s drága tulajdon a meleg, az örülni tudó kedély.

Es ime, ma örvendezik a keresztyén világ; örvendezik ma, „Krisztus Urunknak áldott születésén!”

Lázás örömmel, édes sejtelemmel, boldog reménységgel várta ennek a szent napnak az estvégét a gyermekvilág; ragyogó szemekkel, örömtől dobogó kebellet nézte karácsonyfája gyertyáinak csillogó ragyogását. Örült hát ennek a napnak a gyermek!

Meleg örömmel, szerető szízzel nézték a szülék, a karácsonyi Jézus ajándékai elé vágyozó érzelmeikkel néző gyermekeiknek boldog érdeklődését, s a meleg otthonban, míg kívülről zordon a tenyészet, olyan igaz, olyan élő boldogság lakozott, olyan tiszta öröm melege derengett ennek a nagy napnak boldog estélyén. Örültek

TÁRCZA

A mi karácsonyunk.

Irta: Könyves Tóth Kálmán.

Elhallgatom, a mint merengve nézek,
Miltadnak édes, bus emlékeit.
Szemébe néztlél annyiszor a vésznek
Hármas pajzsod: „Szeretet, Béke, Hit”!
Órangyala voltál nagy szenvedőknek
Ápoltta őket jószágos kezéd.
Főnséges áldozat! a gyöngye nőnek
Biztatni kedvesét, ki elveszett.

S mi várt ezért reád? szomorú évek,
Hányónk részéről durva bánatolom.
Állasz szilárdan, ha csapások érnek.
Aczélzott a gyász s mély fájdalom.
Tisztán ragyogott mint a nap sugára,
Gyémánt szived nem zústa szét viszály.
Védő szárnyát feléd az Ur kitarja:
Kisér, vezet, hogy biztos partra szállj!

Hozzám csatolta sorsodat a végzet,
Két szenvedő szive így egyesül.
Gyógyul a seb, habár sajogva vérzett,
Nem bujdosunk busongva özvegyül.
Pezseg a munkakedve, mulik a bánat,
Kopár vidék éden szép kertje lett,

Bus éjre új élet koránca támadt,
S a bánatos but, könyvet elfeled.

Dicső, magasztos a te hivatásod,
Törölve könyvet, simítasz redőt,
Ti szelid nők, így lesztok jó királyok
S mi hódolunk e korona előtt.
Igy lettél te is napja életemnek.
Elűzve sötét, zordon éjszakát,
S a kit a gondok majdnem eltemettek:
Boldog jelennek érte hajnalát.

Áldás reád! gyöngéd kezéd s kedélyed
Csodás varázsa szinte megigéz.
Igy vándorolva kézenfogva véled,
Nem félhetünk, ha dulna bármí vész.
Az ur felruházott tündéri erővel,
Mely sivatagon is forrást fakaszt;
S ott, hol tövis burjánza: róza nő fel
Rideg télből alkotsz kies tavaszt!

Karácsony-emlékűl e dalba szöve,
Fogadd imám, mely szivemből ered.
Nézzünk ma el kis bethlemi mezőre,
Békét zeng ott vidám angyalsereg.
Azt a békét, a mely ma száll e földre.
Oszd meg velem, én édes hitvesem,
Vágyam, kívánságom így lesz betöltve,
Szébb ünnepet nem ülhet senki sem!

Ez szegény, azért csak azt mondja:
„köszönöm.”

— A „Debreczeni Ellenőr” eredeti tárczája. —
(Karácsonyesteli elbeszélés.)

Van egy fiam, a ki muzsikus, vagy finomabban kifejezve, organista és zongoraművész. Mikor ez még gyermek volt, a közel fekvő szomszédfaluba lovagolt, hogy ott a zenében alaposabb oktatást nyerjen s ilyenkor rendszeren egy táskát is vitt magával, amelyben hangjegyek voltak.

Egy napon, midőn több boltban bevásárolt, valahol elhagyta a hangjegyeket tartalmazó táskáját. Két gyermek megtalálta azt s fiam után futva, örömmel adták át neki: „Köszönöm”, mondá nekik fiam. A két suhancz nagyon megboszankodott azon, hogy még csak borralalót sem kapott és gunyosan kiáltottak felé: „Ez szegény, azért csak azt mondja: „köszönöm.” És ez igaz is volt, mert az én fiam zsebében egy árva fillér sem volt. Hiszen kisebb nőtestvéreinek karácsony esteli ajándékokat vásárolt be: ilyenkor pedig kiürül a zseb, ha kedveskedni akarunk az apróságoknak. De meg, ha még lett volna is zsebében pár fillérke, akkor sem jutott volna

Szálloda és vendéglő „Debreczen városához”

A nagyérdemű közönség jóindulatát továbbra is kéri

tisztelettel

NÉMETH ANDRÁS, vendéglős.

Kényelemmel és teljesen ujonnan berendezett szobáival, továbbá bármily nagyobb társas avagy családi összejövetelekre alkalmas éttermeivel, megyszerte előnyösen ismert kitünő konyhája és természetes boraival elfogad és a legfigyelmesebb kiszolgálás mellett teljes megbízásokat lakadalmi és egyéb ünnepekre.

Söracsarnok.

Frissen készült izletes étkök nagy választék mellett a nap bármely szakában éjjel 12 óráig.

Villásreggeli

a legváltozatosabb étlap szerint.

Dréher-féle Korona-sör.

hát e nap jövetelének a felnőttek is.

És a vének, kiknek éjszakára kezd hajlani életöknek napja; kik épen azért a hit szemeivel szeretnek már a jövőre nézni; kik Jézusban ama mennyei boldog hajlékok Urát és Istenét látják, hová őket már minden órában áthívhatja Istennek szent szava: a vének ma, látván a földre szállott Jézust, a jövedele által okozott örömet, örvendező megnyugvással sóhajtják a bibliai vén Simeonnal: „Mostan immár, Uram, bocsásd el a te szolgádat békével, mert látták az én szemeim a te Idvezítődöt!”

Gyermek, felnőtt és vén, mindenki örvendezik hát Krisztus Urunk áldott születésének.

Legyen is öröm e földön! Legyen is áldott Istennek ama föl-kentje, ki elvevé tőlünk a bánatot, s az öröm virágait plántálta be az ő hiveinek szívébe!

— A szerb sajtó Nikita királyi czi méről. Míg az európai udvaroknál Montenegro fejedelmének rangemelését udvariasan, de meglehetősen közönyösen, tudomásul vették és ez az illető államok sajtójában is visszatükröződik: a szerb sajtóban a nézetek erős meghasonlása észlelhető a montenegrói királyi méltóság alkotásának fontossága és hatása fölött. A magyar- és horvátországi, dalmáciai, boszniai, szerb lapok feltétlenül örömkönnék adnak kifejezést a királyi cím felvétele fölött s azt fontos eseménynek tartják; a Szerbiában megjelenő lapok egyszerűen napirendre térnek fölötté, amennyiben beírják annak egyszerű följegyzésével, vagy egészen elhallgatják. Csak a nemrég megjelenő Szrpszki Glaznik, az újból szervezett szabadelvű párt közlönye nyilatkozik róla behatóan. — Ez a lap az egész szerbségnek, jövőjének és forrón óhaj-

tott egységének súlyos károsítását látja a rangemelésben. „Minek kell a szerbeknek — kérdi — kettős királyság? Minek az új szerb király a már létező mellett? A montenegrói fejedelem e lépése végzetes lehet a szerbségre. E lépés nagy gondot okoz a szerb hazafiaknak, de a szerbség ellenségeinek örömet szerez. A szerb Piemont szerepe természetszerűleg Szerbiának van fenntartva, úgy földrajzi fekvésénél, mint nagyságánál, erejénél és gazdagságánál fogva.” A cikkely ama remény kifejezésével végződik, hogy az igazi józan hazafiak az Obrenovics-házból való király körül gyülekeznek. Figyelmet érdemelnek ezzel szemben az újvidéki szabadelvű „Branik” fejtegetései, mely azt mondja egyebek közt, hogy az a feltételek, mely egy belgrádi lapban észlelhető, itt nincs helyén. A Petrovics-nyegus montenegrói dinasztia növekvő tekintélye semmi esetre sem föltételezi az Obrenovics-dinasztia tekintélyének süllyedését. Ha az Obrenovics-dinasztia tekintélye csorbát szenvedett, ennek nem a montenegrói dinasztia tekintélyének növekedése az oka, hanem maguk az Obrenovicsok.

Szebb jövődő.

Debreczen, decz. 24.

A legmagyarabb főherceg, ki úgy összeforrott a nemzet szívével, hogy őt egészen magunkénak tekintjük, régóta foglalkozik társadalmi és közgazdasági kérdésekkel. A túzóltói intézmény népszerűsítése az ő fáradságot nem ismerő buzgalmanak köszönhető. A cigányoknak, ennek a gazdasági életünkben a nomád élet régi maradványaként szereplő fajnak letelepítése érdekében is évek hosszú során át fáradozott a fenséges ur, ki nem átalotta e fajnak nyelvvel tudományosan foglalkozni csupán azért, hogy a cigányságot a nemzet gazdasági háztartásába haszonhajtó elemként beilleszthesse.

József főherceget a cigányok letelepítésénél elért csekély eredmény nem riasz-

totta el az ország közgazdasági érdekében kifejtteni szándékolt tevékenységétől s hogy hazánk súlyos közgazdasági helyzetéről mily alaposan és szakavatottan gondolkodik, annak fényes bizonyosságát adja egyik budapesti ujság hasábjain, hol hazánk szebb jövődjéről fejt ki nézeteit.

Azt írja a főherceg, hogy „a társadalom sok osztálya között kettő van, mely keze után szerzi élelmét és mindennapi szükségletét magának és honfitársainak. Ezek a földmivesek, akik a nyers anyagot teremtik és az iparosok, kik ezen anyagot feldolgozzák. Mindketten egymást támogatva szolgálják az országnak életforrását és ezáltal előmozdítják a haza felvirágzását. Boldog azon állam, ahol buzgó földmivesek és szorgalmas iparosok egymással kezét fogva működnek. Ezen pályákon szeretett hazánk is már szépen halad; évről-évre szembetűnőbb a jó eredmény és iparunk sok ága már is veltelkedik a külföldivel. Magyar kormányunk oly hathatósan támogatja munkásosztályunkat és fáradozik jólétünk emelésén, hogy Isten áldásával a legszebb reményekkel tekinthetünk egy fényes jövődő elé.”

Szóról-szóra idéztük a magas helyről jövő közgazdasági véleményt hazánk jelen állapotáról, mert azt oly fontos eseménynek tartjuk, melyet érdeme szerint méltatnunk kell.

A gazda- és iparososztály érdekeinek kölcsönös előmozdítása képezi ugyanis a Széll Kálmán vezetése alatt álló kormány főtörekvését s most hogy e politika ily magas helyről jövő elismerésben részesül, világos bizonyosságát képezi annak, hogy a szabadelvű kormány a leghelyesebb utat követi.

A József főherceg nyilatkozata ezért kétszeres örömmel tölti el szívünket, mert mig egyrészt annak a benső viszonyoknak kézzelfogható bizonyítékát képezi, mely az uralkodóház egyik tagját a nemzethez fűzi,

eszébe, hogy a táskamegtalálót megjutalmazza, — mert hiszen maga is szolgálatkészségű fiú volt, örült, ha tehetett másnak is ilyen szolgálatot s egy köszönő szóval gazdagon megjutalmazva érezte magát. Más gyermekek bizonyára jártasabbak a világias gondolkozásmódon.

Az önző világnak nézete a következő: „valamit valamiért s akkor barátokká leszünk”; s ez a „valami” nem a pusztán köszönő egyedül, hanem a „pénz”. A pénz az a főideg, mely átvonul a világ életén. Ezzel az ideggel érezzük az élet örömet, vagy szomorúságát, ezen ideggel érezzük egymással szemben a becsülést, vagy megvetést, a barátságot, vagy közönyt. Az olyan ember, a kinek pénze van, mindég előkelő férfi szokott lenni a világ szemében, a ki előtt meghajolnak és kalapot emelnek még akkor is, ha az esetleg a leghitványabb jellemű és a legundokabb életű ember. Hija!... a pénz mindent jóvá tesz, mindent helyre hoz és minden szennyet lemos. Dánia északkeleti részében általános szójárás, hogyha az emberek azt mondják valakiről: „jó ember”, ez alatt mindig gazdag embert értenek. Ennek ellenében egy szegény ember nem sokat ér a világon. Az ilyen előtt nem igen emelgetjük meg kalapunkat, legfeljebb csak akkor, ha előbb ő köszönt minket s elég ilyenkor az is, ha mi csak ujjunk hegyével érintjük fejedőnkét; elég az illetőnek ez is, hiszen nincs pénze, szegény. Sőt az ilyen nem is igen szívesen kötünk barátságot; mert az ilyen barátság esetleg sokba kerülhet. Nem kell egyéb, csak egy tucat szegény barát, a kik esetleg sok gyermekkel vannak megáldva, az mind számít rád így karácsony este és jól megapaszthatja pénztárczádat.

Érdekes megfigyelni azt is, hogy veszi értékét az ember, a ki pénzt is elveszti. Az ilyen embernek barátai és bámulói közt épen olyan a sorsa, mint az értékpapiroknak a börzén, ha egyik-másik börzematador bukása riadalmat okoz, az értékpapírok árfolyama is hirtelen csökken. A pénzt vesztett ember is bukott nagyság, papirjai sem érnek semmit, szegény lett, mást úgy sem mondhat többé, mint: „köszönöm.”

A világon mindent meg kell fizetni. A barátságot is meg kell fizetni. Ha egy ember ebédet, vagy házi mulatságot rendez, természetesen meghívja erre az ő barátait is; de nem az olyan barátokat ám, a kik szegények, hanem azokat, a kiknek pénzüik van, a kik nemcsak egyszerűen azt mondják: „köszönöm”, hanem a meghívást hasonlóval is viszonzhatják.

Ha Európában utazol s annak hoteljeiben megszállsz, ugyanazt tapasztalhatod, hogy ezekben sem ér semmit, ha szegény vagy, ha csak köszönetet mondasz. Ha megfizeted a lakást és étkezést, ezzel számlád még nincs kiegyenlítve. Azt hiszed ezáltal már kiegyenlítettél mindent s nyugodtan távozni készülsz, egy csoport személyzet állja el utadat: portás, szobapinczér, szobaleány, fizetőpinczér, főpinczér, szizmatisztító, háziszolga, omnibuszkalauz és itt aztán csakugyan nem elég az, ha az ember szegény, ha csak egyszerűen ezt mondja: „köszönöm.”

Nyisd ki az erszényedet, mert különben még ha más országba mégy is vendéglőbe, ott is megtudják, hogy szegény ördög vagy és egyéb semmi sem. A szállodaszemélyzet egy sajtáságos szabadkőmivességet alkot és

különös jelekkel megértik világszerte, egymást. Így p. o. az angol utazók legtöbbször nem szeret borraivalót adni. Ha az ilyen elhagyja a szállodát, a személyzet akként jegyzi meg, hogy midőn felszolgát felöltöztet, a felhuzásnál a kabátakasztót elszakítják. Az ilyen vendéget, ha más vendéglőbe megy, a személyzet azonnal felismeri s úgy bannak el bizonyára vele, hogy egy csepp kedve sincs arra, hogy még csak ezt is mondja: „köszönöm.”

Mindent pénzzel kell megfizetni és nem köszönettel. Még a feleséget is meg kell fizetni. Ha valaki szegény leányt vesz el, az a világ szemében: „hitvány párti.” Egyszer egy paraszt legény jött hozzám, hogy tőlem, mint lelkészétől elbucsuzzon, mert elmegy a gyülekezetből. „Hová mégy, Keresztély?” kérdém én. „Elmegyek nő-sülni” — volt a válasz. „Kit veszel el?” — kérdém tovább. „Hát biz csekélység az egész, 14 hold és 2 ló” — lón a válasz. Leány-é vagy özvegy, ez mellékes kérdés, a földolog az, hogy ne legyen szegény, a ki csak köszönetet mond.

A parasztemberek ezt egész leplezetlenül kimondják, míg a magasabb rangúak ugyanezt teszik, de kissé leplezve és ügyesebb furfanggal. — Biz' ők is bele bele tekintenek a telekkönyvbe néhanéha. — És megnézik nemcsak a „birtok lap”-ot, hanem a: „teher lap”-ot is. Szegénylik ugyan azt megmondani, hogy ők földdel és lovakkal keltek egybe, hogy pénzt vettek el, nem pedig feleséget, de azért eljárásuk ezt igazolja. Ha szóba kerülnek manapság e modern házasságok, egyik-másik egész elragadtatva kiált fel: „ez de jó pártit csinált”, — a mi azt jelenti, hogy olyan nőt kapott, a ki nemcsak egy-

másrésről az elismerés elégtételül szolgál a szabadelvű kormányának azon támadásokkal szemben, melyek az ellenzék részéről az utóbbi időben a szabadelvű irányzat ellen vezettek.

És a József főherceg véleménye kedves karácsonyi ajándékul is szolgál a nemzetnek különösen azon részében, mely a haza jövőjére utal. Egy fényes jövő képet tárja elénk a főherceg, ki megmutatja az nemzet előtt, hogy melyik az a leghelyesebb út, melyen haladva elérhetjük boldogulásunkat. Ugyanazt a politikát fejezi ki a főherceg közgazdasági axiomája, melyet Széll Kálmán a különböző gazdasági ágak egyenlő fejlesztése szükségességének, Beöthy Ákos társadalmi egyensúlynak nevez, melynek egyetlen célja a társadalmi béke, a mezőgazdaság, ipar és kereskedelem aegisei alatt.

József főherceg messzire kiható enuncziációja mindenütt élénk visszhangra fog találni a szabadelvű irányzat erősítésére szolgáló.

És ha a legmagyarabb főherceg egy szebb jövő hajnalát reméli felvirradni, abból kiindulva, hogy a kormány politikája meg fogja teremteni a gazdasági boldogulás feltételeit; viszont mi abban a jelenségben látjuk egy szebb jövő hajnalpirkadását, hogy a legszeretettebb magyar főherceg a nemzet boldogságának feltételeit vizsgálja és szeretetteljes gondossággal munkálja előhaladását. Adjon Isten a magyar nemzetnek több ily kedves karácsonyi ajándékot! A magas állású magyar közgazdasági írónak pedig kívánjuk, hogy még soká tanulmányozhassa hazánk közgazdasági viszonyait s munkásságának sikerében gyönyörködhesék. Mert a sikernek ez az időpontja a szabadelvűség diadalának és a magyar nemzet közgazdasági jólétének korszaka leend.

szerű köszönetet mond neki, de pénzzel fizet.

Hiába is szépitgetjük a dolgot; így van ez, majdnem mint általános szabály, mely alól elvéteve történik csak kivétel. Nem elégszünk meg csak azzal, ha valaki ennnyit mond: „köszönöm.“

Van azonban egy olyan nap az egész keresztény világnak életében, a melyen a legelfásultabb szívű ember is magába száll; a mikor nem foglalja el annyira szívét az önös anyagi érdek; a midőn oly jólesik mindnyájunknak hallani e szót: „köszönöm.“ Ez a kiváltságos nap: a karácsonyeste. Midőn most kigyuladnak a csendes családi tűzhelyeknél a karácsonyfának csillogó gyertyái, a konyhóktól kezdve a palotákig, valami szokatlan érzés keríti ilyenkor hatalmába a szíveket s ejti foglyul a lelkeket. Es a hol egy szegény család nincsen olyan kedvező helyzetben, hogy megédesítse a Krisztus kiesinyjeinek ártatlan örömeit, ott is akad talán egy-egy tehetősebb rokon, vagy jó barát, ki mentő angyalként jelen meg ez estvén és Jézus küldeményeként elhelyezi a várva-várt krisztkindlit.

Nincs olyan megkeményedett, önző és elfásult szív e világon, amely meg ne illetődnék e napon; s nincsen olyan földhöz ragadt gondolkozású ember, a kinek ma este legalább jól ne esnék az ártatlanok ajkáról elröppenő szó: „köszönöm.“

Boldog karácsonyeste!... Ismét megérkeztél lelkem nemesítő áldásaidal közénk. Régi, kedves, ismerős barátunk térj be hozzánk. Isten hozott! „Köszönjük“, hogy eljöttél.

Németből: -k.

Színház és irodalom.

Troubadour. Szombaton este a Perényi Margit hirtelen megbetegedése miatt műsorváltozás volt. A „Felfordult világ“ helyett Verdi Troubadour-ja került színre. A darabban F. Kállay Lujza, Bódi Ella, Karacs és Környei jeleskedtek. Játékukkal s énekszámukkal mindannyian tapsokat arattak a feltűnően kis közönség részéről. Az összejáték teljesen kifogástalan volt.

G.

Aranylakalom. Délutáni előadásul került színre tegnap ez a hazafias hévtől duzzadó darab. A szokásos telt ház most elmaradt, talán a közelgő ünnepekhez való készülés miatt. A darabban Sziklay ért el nagy sikert Krausz bácsi szerepében, Fái Flóra, Odry, Bartha és ifj. Szathmáry játszottak még sikerrel.

Este a **New-York szépe** című amerikai operett gyönyörködtette a közepes számú nézőközönséget.

(**A puszták világa.** Elbeszélések, rajzok. Írta: Jablonczay Kálmán; illusztrálta: Dr. K. Tóth Mihály.

E czimben a Csokonai-nyomda izléses kiállításában 168 lapra terjedő könyv jelent meg, melyben Jablonczay Kálmán, tehetséges íróársunk bocsátotta közközzé egyes lapokban elszórtan megjelent s a puszták világából vett elbeszéléseit és rajzait.

Huszonhárom rajz és elbeszélés van a kötetben, melyek mindenike abba a kevésbé ismert világba vezet bennünket, hol ma is megvan a magyar őseredetiség, hol a rohanó századok civilizációja még nem vetette ki romantikájából a puszták lakóit s az illatot lehelő pázsit bársonyos füvén folyik le egyszerű története, mely épen a maga egyszerűségénél, magyaros motívumánál fogva oly megkapó.

Közben egy-egy történet a múlt idők betyár-romantikájából ügyes kézzel megírva. Szinte megelevenedik előttünk a délceg betyár alakja, mikor prűszkölő paripáján végignyargal a hóval fedett síkságon. Szép, színes képek ezek. Különösen ügyes a szerző a leírásban, a jellemzésben. Festői szépen rajzolja alakjait, azokat az egyszerű embereket, kiknek lelki világát oly jól ismeri, hogy e tekintetben aligha versenyezhet vele valaki.

A puszták vadállata, a farkas, több rajzban és elbeszélésben szerepel. Ez a féltelmetes vad oda van növe a pusztához. Ez az ő világa, szűk határu birodalma, melynek rejtekeiben dédelgeti csikaszait. Jablonczay meleg szívre valló szeretettel ír róla történeteket. Bemutatja ez állatot a maga ősi vad-ságában érdekfeszítő történet keretében.

E nemben legszebb darabja a kötetnek „A fűtt“ című, melyben a farkasok által megtámadott Vadas Gergely történetét meséli el igazán szép leírásban. A betyár-életből vett történetei közül „A puszták ödbene“ című rajz lép meg nagy megfigyelésre valló tartalmával. Általában legértékesebb darabjai a könyvnek a puszták leírások. Jablonczay e tekintetben igazi mester és méltán kérhet helyet magának az irodalomban e kötetével.

Hibája, hogy néhol a lelki felhevülés nagyon is elragadja s szeretettel gondozott tárgyát nagyon is mesterkélten mondatokban írja meg. Ilyen például a különben gyönyörű „Mesgye végén“ című rajz, mely igazi költői munka volna, ha az elejét a hosszú mondat szinte értelmetlenné nem tenné. Am az ily hibák elenyésző csekélységek a kötetben és cseppet sem csökkentik annak értékét. Csak örvendenünk lehet, hogy e mai szecessziós világban ily, minden tekintetben magyaros ízű s nem taposott csapáson haladó könyvet lapozgathatunk.

A kötethez dr. Tóth Mihály készített néhány rajzot. Sajnáljuk, hogy jobban nem sikerültek.

Feleslegesnek látom a könyv bővebb ajánlgatását, mert ajánlja az önmagát. Csak azt mondom, hogy aki ismerni akarja a pusztát, annak lakóit és az ott folyó élet-

módot, szerezzze meg Jablonczay könyvét és többet tanul belőle, mintha azt a pusztát beutazta volna.

A csinos kiállítású kötet, mely a karácsonyi könyvpiacon termékei között jogosan kér helyet, két koronáért kapható.

Üdvözlöm derék szerzőjét, ki sok teendője mellett is oly szeretettel, annyi bensőséggel s igazi hivatottsággal forgatja a tollat és sok sikert, megérdemelt elismerést kívánok neki az irodalom terén, melynek egyik szerény, nem titázkodó, de igazi tehetségű tagja.

Szini Péter.

(**Szaboleska Mihály** újabb költeményeiből adott ki ismét Singer és Wolfner könyvkiadó cég egy díszes kis kötetet. Midőn Szaboleskáról, illetőleg e szívünk legérzékenyebb hurjait rezgető költőpap költeményeiről van szó, feleslegesnek tartjuk az ismertetést, hiszen tudja azt ma már minden művelt ember, hogy a mit ő ír, az mindig kedvező visszhangot kelt olvasói szívében. Kedvesebb ajándékot alig adhatnak szeretteinknek, mint e költeményeket.

(**„Szövetkezeti és Gazdasági Évkönyv.“** E czimvel Szilassy Zoltán és Buday Barna O. M. G. E. titkárok egy 10 nyomtatott ivre terjedő könyvecskét adtak ki, az Országos Központi Hitelszövetkezet erkölcsi támogatása mellett. Az évkönyv naptári részszerkezettel kezdődik, azután az országban létező szövetkezeti intézményeket ismerteti, azoknak szervezetét, működését és üzleti eredményeit, úgy hogy a magyarországi szövetkezeteknek ugyszólván teljes monografiájával megismerkedhetik az olvasó. Majd utmutatásokat közöl a különféle szövetkezetek megalapítására és vezetésére nézve. Azután a társadalmi tevékenység egyéb irányu meggyílvánulásaira és feladataira mutat rá, erkölcsi szociális, gazdasági és emberbaráti téren. Végül mezőgazdasági szakközleményeket tartalmaz, teljesen gyakorlati irányban. Az évkönyv legfőként a kisgazdáknak s a földművelő népeknek van szánva, a kik körében a szövetkezetek leginkább elterjedtek s a kik a tanácsadásoknak leginkább szükségét látják. De a szövetkezeti mozgalmak minden barátja haszonnal forgathatja ezt a könyvet, mint olyan olesó munkát, amely a szövetkezeti tevékenység ez ideig való eredményei felől teljesen kidolgozott képet nyújt. Cikkei rövidék, irálva egyszerű s könnyen érthető. Az évkönyv ára egy korona. Megrendelhető bármely könyvkereskedés úján.

(**„Életképek.“** E czim alatt adja ki a lapokban szétszórtan megjelent elbeszéléseit ifj. Széll István, törekvő fiatal író, ki lapunkban is közölt több érdekes tárczát. Könyve január hónapban jelenik meg és két koronáért megszerezhető. Előfizetések ifj. Csáthy Károly könyvkereskedésébe küldendők. A komoly törekvő ifju ez első kötetét melegen ajánljuk az irodalompartolók figyelmébe.

(**Versenyeen kívül** áll a Pesti Hirlap, mely most már 23 ik évébe lép, nem egy tekintetben. Elismertem legelső íróink tartoznak munkatársai közé; kétségbevonhatlanul legnagyobb terjedelme, legbővebb tartalma van; legfőbb külön kedvezményt nyújt előfizetőinek s vannak más lapokban meg nem található rovatai is. Az új esztendőre regényt jelent be Jókai Mórtól (mely már karácsonykor kezdődik), Werner Gyulától, Abonyi Árpádtól; hosszabb elbeszélést Mikszáth Kálmántól, Gárdonyi Gézától. Rendes tárczairói a lapnak: Jókai Mór, Mikszáth Kálmán, Tóth Béla, Gárdonyi Géza, Murai Károly, Kenedi Géza (Quintus) Ambrus Zoltán, Kóbor Tamás, Bede Jób, Kézdi Kovács László, Tömörkény István, Homok, stb. A Pesti Hirlap hírneves Esti leveleit Tóth Béla, krónikás heti versei Kozma Andor, a Szerkesztői üzeneteket (napi rovat) Kenedi Géza írja; a sakkrovatot Maróczy Géza, a világhírű magyar sakk-mester vezeti. S a kitűnő tartalomhoz járulnak a külső kedvezmények. Az előfizető minden hónapra kap egy kis jegyzéknaplót (naptárrészlet és följegyzésre való úrlapok-

kal); karácsonyra ajándékol kapja a Pesti Hírlap nagy képes naptárát, mely már az idén is megjelent gazdag tartalommal, díszes kiállításban; végül féláron rendelheti meg a Győry Ilona által kitűnően szerkesztett Párisi Divat című heti divatlapot. Bátran elmondhatja hát magáról hazánk e legelterjedtebb lapja, hogy versenyen kívül áll. Megrendelhető a kiadóhivatalnál (Buda-pest, V. Váci-körút 78. sz.) egy óra 2 kor. 40 fillér, 2 óra 4 kor. 80 fillér, 3 óra vagyis negyedévre 7 korona előfizetési áron; a Párisi Divattal együtt negyedévre 9 korona.

(Magyar Könyvtár 200 A „Magyar Könyvtár”, mely rövid három év alatt oly fontos helyet birt elfoglalni irodalmi életünkben, elérkezett ime a második jubiláris számhoz, a 200-dikhoz. Ezt a jubileumot igazán méltóan üli meg e kitűnő vállalat, mert decemberi öt füzeté valóban nagy gazdagodása könyvtárcsunknak. Mindenekelőtt a 200-ik jubiláris szám, hozzáférhetővé teszi Rákosi Jenőnek immár irodalomtörténeti fontosságú Aesopusát, e klasszikus vigjátékot, mely 1864 óta van nemzeti színházunk műsorán. A füzetet Rákosi arczépe is díszíti. A 197. szám Bródy Sándortól közöl egy csomó, szebbnél szebb elbeszélést, melyeket a szerző „Emberfejek” cím alatt csoportosított. Herczeg Ferenc is megjelent a Magyar Könyvtár íróinak sorában. Tőle való a 198. „Elbeszélések” című füzet, mely jóformán anthológiája a legjobbnak, a mit eddig írt. A belletrisztika mellett az oktató irányt Z. Kiss Gyulának, a „Junius” álnév alatt ismert kiváló publicistának Katona Józsefről írt gyönyörű életrajza képviseli (199. sz.), míg a régi magyar írók közül most Mikes Kelemen van soron, kinek válogatott Törökországi Leveleit Bánóczy József látta el igen szép bevezetéssel és kimerítő jegyzetekkel (196. sz.). A Magyar Könyvtár legközelebb bocsátja ki képes katalógusát, mely a teljes lajstromon kívül a benne szereplő írók arczképet is közli. Ezt a lajstromot is ingyen küldi szét a Wodianer F. és Fiaiféle könyvkiadóhivatal (Budapest, Andrásy-ut 21.), mely a 200 számot részletfizetésre is szállítja.

(Az állatok világa című nagy irodalmi műből, a mely Brehm világhírű könyvének magyarba átültetett kiadása, most jelent meg a 7-ik füzet igen szép fekete nyomatu műlappal és gondos kivitelű szöveg-rajzokkal. A nagy szerző még ebben a füzetben is a majmok esodás világát festi. Nem elégszik meg azzal, hogy a népszerűen megírt tudományos részt kifogástalanul nyújtsa, de kedvesen és színesen festi az emberek társaságába került majmok viselkedését és életét is, hogy igen érdekes történetek elmondására nyíljanak alkalma. Az állatok világa Légrády Testvérek kiadásában, füzetes alakban jelenik meg s így ezt a hatalmas művet mindenki könnyen megszerezheti. Egy-egy füzet 80 fillérért kapható s az eddig megjelent füzetek is megrendelhetők úgy a Légrády Testvérek könyvkiadóhivatalában (Váci-körút 78.) mint minden könyvkereskedésben.

Karácsony.

Debreczen, decz. 24.

A szent hajdankor bölcséinek, kik jövének, hogy a világ Megváltójának születéséről bizonyosságot tegyenek, csillag mutatva, hol született meg az, a ki üdvössége lőn a világnak.

Angyalok hirdették a nagy örömet a pásztoroknak s szent zsolozsma áhitatos dallamai tették hangossá a csendes éj némaságát.

Nagy öröme lett az egész emberiségnek!

A mit a próféták előre megjósoltak, beteljesedett s a kis Betlehem bölcsője lett az emberi nemzet megváltójának s a népszámlálás céljából egybegyűlt zsidóság a Dániel nemzetségéből, leborult a jászolbölcső mellett s tisztességet tőn az előtt, a ki csak isteni parancsot hozott a világra: a szeretet parancsát.

Ez a világesemény két részre osztá az emberiség történetét s a rettegett és bosszúálló Jehova egyszerre a szeretet, kegyelem és irgalom istenévé lett, ki előtt nincs személyválogatás, ur és szegény egyforma s azóta egyetemes szeretet öleli át a világot, az igaz Istennek szeretete.

Ez a felmagasztaló és az egész emberiség boldogságát képező hit milliók szívében kelti fel ma is a boldog megelégedés öröm érzelmét; a legfásultabb kebelben is, mint a hamu alatt lappangó tűz, úgy kél lángra az emberszeretet ezer és ezer módon megnyilatkozó nemes érzelme.

A nagy embersalád millióinak házában, — a fényes palotában úgy, mint az egyszerű kunyhóban, — felgyul az egymás iránt érzett szeretet fényes világossága s a jótékonyág angyala mindenüvé beszáll, hogy helyet csináljon a nagy Isten-embernek, ki lőn idvessége mindnyájunknak.

Ha látom a gyermekarcok boldogságát, „hitemet nem féltem a kora hervadásától”, mert ha 1900 év előtt olyan nagy volt az öröm az „Ő” jöttének, nem kisebb az ma sem.

A világtörténet esodálatos eseményei, azok a nagy tanulságok, miket azokból merített és merit folyton az emberiség, arra tanítanak engem, hogy a napkeleti bölcsék példáját kövessem s boruljak le e nagy napon én is a ma született Jézus bölcsője előtt s adjak hálát a világ alkotójának, ki szent fiát küldé értünk, hogy megváltónk leane nekünk.

Ne fitogtasd azért parányi ember e napon tudásod nagyságát, ne akard kitörölni milliók szívéből a fenséges és megnyugtató hitet, mert magad maradsz magadnak a bálványosa s küzdelmes munkádban nem találsz egy biztos pontot, melyet soha sem adhat meg a folyton változó tudomány úgy, mint az emberiség Megváltójába vetett hit és az a szeretet, mely minden jónak, szépnek és nemesnek a kutfeje.

Ha e napon igazán ünnepelni akarsz, tedd a jót, munkáld a nemeset és szépet, akkor hozzád is betér a Megváltó örök szeretet.

Hitemmel átölelem az Isten-ember örök glóriában fénylő dicső alakját s gondolatban leborulok jászolbölcsője előtt s önkénytelenül imára nyílnak ajkaim s elismerve nyomorult emberi voltomat s esendő bűnösségemet, nem keresem, mi voltam? mi leszek? hanem remélek és hiszek; amennyire tőlem telik: teszem a jót, nem a dicsőségért, a hírért, hanem a jóért magáért és így remélem, hogy a Megváltó én hozám is eljön, engemet is megvált s bajom között megvigasztal. Megnyugszom a sors-

ban! „A hit, a bocsánat szép angyaláva kötök frigyét” — s mindig hittel, reménnyel várom jöttödet, édes megváltó Jézusom!

Kozma László.

Ész és szív.

Mint a gyauu, titkon, kétség száll meg olykor: Rideg józanság fagyasztó szele — Valami úgy készlet: szakítsak a multtal Amely virággal: dalokkal tele . . .

Ha daloltam szerelemtől,
Ha daloltam boldogságról:
Csak ábránd volt, szertefoszlott —
El, el ez álomvilágból!

Fogadom ilyenkor: leteszem a lantot;
Önmagam miért ámitsam tovább?
S ha dalolást hallok, vagy szép arcot látok:
Követem ismét szívemnek szavát
És dalolok szerelemtől
És dalolok boldogságról —
Mert ut nincs, mely kivezetne
E bűvös álomvilágból!

Ifj. Ricz Lajos.

HIREK.

Karácsony.

Milyen furcsa ellentétek vannak az életben. A nyáron olyan sok embert hallottam unalomról, bágyadságról beszélni és most, mikor az egész táj kietlen, mikor az enyészlet mindenkinek lelkére nehéz teherként ül, ime az emberek lelkében örömeztet kél. Öröm, mert eljött a megváltás napja, a szeretet napja, mikor mindenki egy az Ur iránt érzett hálában.

Karácsony! Milyen szent, milyen magaslatos ez ünnep régtől fogva, A mennyire a keresztényen mítosz részletei mutatják, e nap örökidők óta a közös szeretetét. E napon megszűnik az érdek harcza, e napon nem hangzik az önzés durva szava. Nyugalom, béke ül a szívbén, n lélek gyönyörűséggel telik meg. Az óriási arány, melyben a föld összes keresztényen népei résztvesznek e nagy ünnepben, felemelőleg hat a kedélyre.

Gondoljuk meg a dolgot. A holnapi napon nyolczszázmillió ember lelkében ugyanazon érzet kél. Itt az ősi zvilizáció világában, amott a Tigris partján, az áthatolhatatlannak hitt afrikai erdőségeken túl, az amerikai prérik vad bozótjai között minden ember ugyanazon érzetet zárja szívébe.

Talán, ha ekkora hatalmas tényezőknélkül jönne el évenként a karácsony napja, akkor talán nem is volna ily óriás hatásu. De a tudat, hogy ma az emberek megszámlálhatatlan serege egy eszmének, egy örömeztetnek hódol, mindenkinek lelkében áhitatot escepegtet. Ez ünnep ünneplésében nincs magára hagyva az ember; felebarátainak száz milliói ugyanezt teendik, mit ő.

És mit ünnepelünk? Talán azt, hogy a mai napon született meg évezredekkel ezelőtt a földi világ megváltója? Talán azt, hogy a leghatalmasabb vallásalapító, vallásreformátor látott világot e napon a betlehemi jászolban.

Nem! A mai napon az eszmét, az eszme diadalát ünnepeljük. Az eszmét, mely szeretettől sugárzó fényével világosságot vetett a földre. Fényt, mely máig is lángol s nem fog kialudni soha. Mint lobogó tüzkéve csapta szerte lángját ez eszme; s lángjával nem gyújtott, de enyhet adott, nem zavart fel ere-

„Bika” szálloda pinczéi

Tisztelettel: „ARANY BIKÁ” szálloda bérletársaság.

a karácsonyi ünnepek alkalmából gazdagon szereltettek fe Szabó Kálmán és Testvérei-féle palackozott borával, u. m.: 1897. nagy burgundi, 1898. olasz rizling, 1897. kövidinka, melyeket kiváló minőségűknél fogva nem mulasztjuk el a n. é. közönségnek ajánlani.

dendő vagy eredett indulatokat, hanem a kedélyeket csillapította. Az ezme fenségének mindenki hódol.

Üdvözlég karácsony, szeretet ünnepe!
—tán.

— **Boldog karácsonyi ünnepelést kívánunk olvasóinknak és lapunk munkatársainak.**

Lapunk következő száma a kettős ünnep miatt csütörtökön délután jelenik meg.

— Lapunkhoz, mint minden évben, most is bő tartalmu karácsonyi mellékletet adunk. E melléklet következő tartalommal jelent meg:

Karácsonyi versek. Gál Zoltántól. A kapitoliumi Vénus története. Fordította: Hajdu József. Idegek játéka, Mutatvány Fehér Géza verses kötetéből. Karácsonyi historia. Irta: Gál Zoltán. Borongás. Törtéremények. (Egy tanító életéből). Az esernyők. Irta: Vadász Nándor.

Főlapunkon megemlítjük Csiky Lajos szép ünnepi vezércikkét. Könyves Tóth Kálmán, a jeles költő-pap karácsonyi költeményét és dr. Márk Ferencz tárczáját.

— **Istentisztelet.** Az ünnep első napján az istentiszteletek az ev. ref. templomban következő sorrendben fog tartatni: Nagytemplomban Mitrovics Gyula lelkész, kistemplomban Kiss Albert lelkész, újtemplomban Kovács Zsigmond segédlelkész, ispotálytemplomban Csiky Lajos.

Karácsonyi istentisztelet sorrendje a róm. kath. templomban. Kedden, karácsony első napján: éjjel 12 órakor nagy misét mond segédlettel dr. Wolafka Nándor; reggel 6 órakor pásztor mise, tartja dr. Wolafka Nándor. 7 órakor Kovács József, 8 órakor Brösztel Lajos tartanak misét. 9 órakor zenés nagymise és utána szent beszédet tart dr. Wolafka Nándor. 11 órakor miséznek Szőke János, fél 12 órakor Szőke János. Délután 3 órakor ünnepélyes vecsernye, tartja dr. Wolafka Nándor segédlettel, utána prédikál Brösztel Lajos. 5 órakor a Rózsafüzér, tartja Szőke János. Szerdán, ünnep másnapján reggel 7 órakor miséznek Szabó István, 8 órakor Kovács József, 9 órakor nagy misét mond és utána prédikál dr. Wolafka Nándor. Háromnegyed 11 órakor miséznek Molnár Kálmán, fél 12 órakor miséznek Brösztel Lajos. Délután ünnepélyes vecsernye, utána prédikáció, utána és rózsafüzér, tartja Szőke János.

— **Orvosi megbízatás.** Gróf Degenfeld József főispán, mint a Debreczenben szervezett katonai állandó vegyes felülvizsgáló bizottság polgári elnöke, ezen bizottság polgári orvosi tisztével, a jövő 1901 ik évre ismét dr. Bruckner Ernő városi tb. tisztí főorvost bízta meg. A bizottság orvosi lesznek még a közös hadsereg részéről dr. Hirschhorn törzsorvos, a honvédség részéről pedig dr. Lengyel főorvos.

— **Az ág. ev. elemi iskola növendékeinek karácsonyfaünnepélye.** Tegnapi délután 4 órakor tartotta az ev. filléregylet az iskola növendékei részére rendezett karácsonyfa ünnepélyét. Az imaházban remek két karácsonyfa volt felállítva, mely valóságos el volt halmozva a sütemények, cukorkák, narancsok sokaságával. Materny espereslelkész imájával vette kezdetét az ünnepély, mely után a növendékek éneke következett, azután egyik 4. o. tanuló, Julov Imre hálaadó imája, aztán a Harmath Gerely tanár kis leánya igen szépen és érzéssel előadott imája következett, melyet végül a gyermekek éneke zárt be. Azután követ-

kezett az árva és szegény gyermekek különféle ruhaneműekkel, az összes tanulóknak ezukorka által való megajándékozása. Ezzel a szép ünnepély véget ért.

— **Kérelem t. előfizetőinkhez.** Tisztelettel felkérjük azon előfizetőinket, kik még ez ideig karácsonyi ajándékképen a Csokonai-naptárt meg nem kapták, hogy eziránti felszólamlásaikat közvetlenül a kiadóhivatalnak bejelenteni sziveskedjenek.

— **Imaházszentelés a gör. katolikusoknál.** Tegnapi ment teljesedésbe a helybeli gör. kath. hívek régi óhaja, hogy nekik is legyen városunkban egy helyük, hol Istennek szertartásuk szerint való imáadására összegyűlhessenek. A nemes város bőkezűsége és jóakaró támogatása tette ezt lehetővé, átengedvén nekik a szappanos-u. 25. sz. a. telket, a rajta levő épülettel együtt, melyet az egyház csinosan átalakított iskolává és imaházzá és e berendezése körül igazán szép buzgósággal versenyeztek a hívek, sőt a más egyházakhoz tartozók közül is egyesek, így: Blattner Gyula, Blattner József és mások, kik igazán szép képeket küldtek az imaház feldíszítésére, míg a hívek közül Korondán István, özv. Percze Istvánné, Egerman Mihályné, Csucsai József és még többben hoztak oda képeket. Szabó Józsefné és Kuzmiák Lászlóné a szószerket díszítették föl, míg mások a Nagy Józsefné vezetése mellett az oltárt. Tegnapi végül fölszentelték az imaházat. A szertartást Varga László bőszőrményi esperes végezte a Papp János helybeli lelkész segédkezése mellett.

— **Egy tudós halála.** A magyar tudósvilágnak gyászja van. Egyik legnagyobb nyelvtudósa és kétségkívül legkiválóbb irodalomtörténet-írója, Imre Sándor a halott. A 81 esztendőért öreg urban Biharvármegye egyik legkiválóbb szülöttjét gyászolja. A debreczeni főiskola pedig volt jeles tanárát veszítette el benne.

— **A népkonyha megnyitása.** Tegnapi délelőtt 1/2 12 órakor nyitotta meg, mint a városi tanács képviselője, Oláh Károly tanácsnok a népkonyhát. Szép beszédben mondott köszönetet az egyesület buzgó elnöknőjének odaadó fáradozásáért. Szavaira Veressné Szathmári Teréz, az egyület elnöknője felelt s beszédében a nagyközönség és a város anyagi támogatását kérte e nemes cél előbbvitelére. Azután körülbelül száz szegénynek adtak izletes ebédet s ezzel a népkonyha ez idei működése kezdetét vette. Az ünnepélyes megnyitáson jelen voltak: Veressné Szathmári Teréz, Hutiray Ferenczné, Nagy Ferenczné, özv. Béressy Sámuelné, Komlóssy Arthurné, Konez Ákosné Györfly Józsefné, Szabó Kálmánné, Szücs Kálmánné, Oláh Károly, Nagy Ferencz, Lestyán Adorján, Steinacker Sándor, Szücs Kálmán, Pápai János.

— **Halálozás.** Hajdu-Szoboszló város egykori árvaszéki aljegyzőjének H. Fekete Péternek özvegye, szül. Szoboszlay Teréz urnó f. évi december 22-én rövid szenvedés után elhunyt. A köztisztvisletben álló urnót számos rokonság gyászolja.

— **A nem katolikusok kongruája.** Wlassics Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter rendeletére egy millió koronát utaltak ki az állampénztárból a nem katolikus lelkészek kongruájának kiegészítésére állami segedelem gyanánt. Az utalványokat elküldötték az egyházi főhatóságokhoz, melyek a pénzt az állampénztárból fölveszik, hogy a kezükben levő adatok és jegyzékek alapján az egyes lelkészek között kiosztsák. Körülbelül négyezer lelkész folyamodott kongruája kiegészítésére végett. Ebből mintegy száz kérvény maradt elintézetlen. A többi kérvényező már megkapja illetményét, a mely az 1900. évre utólagosan megilleti őket s így meglehetősen jó karácsonya lesz. Az idén tudvalevőleg 1200 korona erejéig egészül ki a kongrua. A maximum 1600 koronára rughat. Az utalványok már december

15-én elmentek a központból s az állampénztárak az utalványra haladéktalanul fizetnek. Az egyházi főhatóságok még karácsony előtt kivehetik és szét is oszthatják az egy millió korona állami segítséget.

— **Az iparkiallítás bezárása.** Tegnapi zárták be a mindenféleképen szépen sikerült iparkiallítást és vásárt. A sorsoláson a főnyereményt, Dávidházy Kálmán által készített kis szekrényt, dr. Kőrössi Kálmán ügyvéd nyertei, Két albumot nyert még Ormós Károly és Tóth Béla. Egy-egy trabukó szivart nyertek Riesz Henrik, a másodikat Wolaffka Nándor, a harmadikat egy fiatal lány. A bezárás 6 órakor történt.

— **Karácsonyfa-ünnep a nőegyleti árvaházban.** Vasárnap délután folyt le a nőegylet Péterfia-utezai árvaházában az árvák részére rendezett karácsonyfa-ünnepély. Megjelentek azon: Veressné Szathmári Teréz elnök, Szabó Kálmánné alelnök, Komlóssy Arthurné, Lestyán Adorjáné, Konez Ákosné, Hutirai Béláné s több vál. tag, Szabó József főtitkár, Kozma László árvaház igazgató, Lestyán Adorján.

Pontban négy órakor vonultak be az árvák Nagy Katinka árvaházi tanítónő vezetése alatt, előbb énekeltek, majd igen szép alkalmi verseket szavaltak. A kedves és megkapó jelenetek alatt, a hallgatók szemében ott ült az öröm, a boldog meghatottság könyűje. Végül S. Szabó József főtitkár intézett gyönyörű beszédet előbb a hölgyekhez, majd a gyermekekhez. A hölgyeknek az emberszeretet nevében megköszönte nemes idealizmusokat, kérte őket: ezután is folytassák nemes munkájukat. A gyermekekhez is intézett kedves, megkapó szavakat. A szép ünnepély azzal ért véget, hogy a dusan megrakott asztal ajándékait kiosztotta a jó tanítónő kedves gondozottjai között, kik az ő gondos és szeretetteljes nevelése alatt igazán szépen fejlődnek. Vajjon kell-e ennél szebb feladat egy nőegyletnek, mint árvákat nevelni és gondozni!

— **A földesi rablógylkosság.** A csendőrség buzgalma rövidesen fényt derített a földesi rablógylkosság homályába. A szerencsétlen özvegyasszonyt a tulajdon édes fia, Antós Gyula gyilkolta meg, revolverrel oltván ki életét annak, ki neki életet adott. A szenzációs elfogatás Balázs József p.-ladányi csendőrmester érdeme, a kinek rögtön feltűnt, hogy a szobában semmi rendtelenség nincs, sem küzdesnek nincsen nyoma. Gyanuja mindjárt a meggyilkolt Gyula nevű fiára irányult, kit az ő kértére a bíróság letartóztatott, de később, miután igazolta magát, szabadon bocsátotta. Ekkor Balázs más uton kezdett nyomozni. Tudakolta, hogy a közeli napokban ki vett revolvert a faluban. Nyomozás közben kiderült, hogy Antós Gyula vásárolt egy használt revolvert Csillag boltostól. Erre az őrmester ismét vállatóra fogta Antóst, a ki a súlyos bizonyíték hatása alatt ki is vallotta, hogy Katona Ágnes felbujtására ő követte el a rémes tettet. Szeretője volt az asszony és ő feleségül akarta venni, de anyja nem egyezett bele. A gonosz asszony rábeszélte a gyilkosság elkövetésére, hogy ne álljon gát szerelmök útjában. Ezért kellett meghalni a szerencsétlen Antós Gábor-nának. A vadlelkű anyagyilkost kedvesével, Katona Ágnessel együtt bezállították a debreczeni kir. ügyészség fogházába, hol most remegő lélekkel várják fejükre a megérdemelt ítéletet.

— **Segélyosztások.** A róm. kath. plébánia udvarán mintegy száz földhözragadt szegény ember várakozott segély után. Kis idő múlva dr. Wolafka Nándor püspök jött ki egy zacskóval s valamennyinek pénzt osztott ki. A szegények mind örömtől sugárzó arczezal távoztak az udvarból szegényes hajlékaikba.

— **A Munkás Dalegylet estélye.** Megemléztük már, hogy e hó 26 án este a Margit-fürdő dísztermében ügyes műorból összeállított dalestélyt rendez a szépen fejlődő Munkás-Dalegylet, mely reggelig tartó tánczelel van egybekötve. Belépőjegy 1 korona 40 fillér, mely husz fillérrel kevesebb, ha előre megváltatik.

— **Karácsonyfa-ünnepély az országos tanítói árvaházban.** Lélekemelő volt és lefolyásában igazán nemesítő hatást gyakorolt szív és lélekre az az ünnepély, mely ma délután az országos tanítói árvaházban folyt le. A leány-osztály nagy dísztermében volt felállítva a művészi izléssel ékített nagy hatalmas karácsonyfa-csoport. A terem egészen megtelt nagy és intelligens közönséggel. Ott volt az árvaház felügyelő bizottságának több tagja, ott láttuk Csánky Viktor kir. tanfelügyelőt s számos érdeklődőt. — Az ünnepi program minden száma nagy tetszésre talált s igazán, minden nagytitást nélkül mondhatjuk, hogy az igazgató által betanított szavalatok és az árvaanya Hertelendy Jenő kitartó buzgalmát dícsérő szép énekszámok valóságos művészi színvonalon állottak. Gondosan, okosan válogatta meg az árvaház a növendékek ajándékait is. Nem hasztalan esecsebecsek, de szép, értékes könyvek és czélszerű használati czikkék, a kisebbeknek játékok képeztek a „Krisztkindlit”. Sajnáljuk, hogy lapunk zárta miatt bővebben nem méltányolhatjuk a szép ünnepélyt, melyet az igazgató emberbaráti nemes érzelmeket dícsérő igazán szép beszédje zárt be. Annyit már most is látunk, hogy az iránt az intézet iránt a közönség jóakarata, szeretete évről-évre fokozódik. Igazi sseretetháza az az árvaház és mi csak annyit kívánunk, hogy az intézet lelkes vezetői ezután is oly szép sikerrel, kitartó szeretettel végezzék munkájukat, mint addig.

— **Ingyen ruhakiosztás.** A helybeli r. kath. elemi iskolában ma délután négy órakor 84 gyermeket látnak el meleg téli öltözetrel. Fél öt órakor pedig a Svetics intézet szegénysorsu tanulói között lesz ruhakiosztás, mely ruhákat a képzőintézet növendékei készítettek. Megemlítjük itt, hogy karácsony második napján a nemeslelkű püspök, dr. Wolafka Nándor hatvanhét szegénysorsu embert lát el kalácsesal, kik a Sz. Vincze-egylet által lesznek kijelölve.

— **Tiltott szivarok.** Schwarz Jakob az emberiség lélekmesebb fajtájából való. A szabolesmegyei Buj községből letelepedett Debreczenbe, hogy itt kezdjen gseftet. Hanem ez eljárás formáját rosszul választotta meg, mert házi szivargyárat állított fel s nagy mértékben gyártotta a tiltott szivarokat. Egyideig jól is ment az üzlet, de később a rendőrség rájött a turpisságra és feljelentette Schwarz Jakobot, akinek most nagyon is keserű lesz a szivarfüst.

x **Bolthelyiség** Széchényi-utczán Kunz divatüzletével szemben **január 1-től bérbeadó.** Értekezhetni **Geréby Fülöp Utódnál** üzletében.

— **A kereskedőifjak táncvigalma.** A kereskedőifjak önképző egyesülete 1901. február hó 9-re egy nagyobbszabású táncestély rendezését határozta el, melyre az előkészületeket már megtették és rendkívül vonzóknak ígérkezik.

x **Remek szép, kiváló minőségű arany Parmin, Jean, dulce francals és kormos almák** érkeztek s jutányos árban kaphatók **Geréby Fülöp utódnál.**

x **A falragasz művészet fokozódó mérvben kezdi magára kelteni a közérdeklődést; s annyi specziális kiállítás után végre az idej párisi világkiállítás már megfelelő nagy helyet szentel neki. A monarchia nagyiparában e téren első helyet foglal el a Kathreiner czég, a mely azt évek óta mélyrehatóan és előkelő módon ápolta, eredeti, kiváló művészi képtárgyak felhasználása által. Bizonyítéka ennek az utczákon ujabban kiragasztott és minden kereskedőnél látható Kathreiner hirdetés: vörös ernyővel egy mosolygó leánykakép, a melynek fényhatása épenséggel meglepő s a szemlélőre serkentő művészi benyomást**

gyakorol. Kívánjuk, hogy az a rendkívül kedvesen meginvitáló leányka, a ki a secesiós zöld findzsát magasra tartja, az oly általánosan kedvelt Kathreiner kávénak igen hathatós terjesztőjének bizonyult.

x **Az Angol királynő vendéglőben** az ünnepnapok alatt **dupla márcziusi barna sör** (bajor módra), választékos villásreggeli, kitűnő Erzsébet-telepi borok, naponként zeneestély a Magyar Testvérek és a Rácz Károly zenekarn által.

x **A Polgári Takaré- és Segélyszövetkezet,** városunk ezen fiatal pénzintézete, mely a lefolyt négy évi működés alatt életképességét és közhasznu voltát kétségtelen igazolta, most alakítja meg ötödik évtársulatát. Ha látjuk, hogy a lefolyt idő alatt **fél milliónál nagyobb összegű kölcsönt nyújtott tagjainak** s hogy maga az utolsó évtársulat törzsbetétei **15 ezret elérik,** nyugodt lelkiismerettel ajánlhatjuk az intézetet olvasóink figyelmébe és hívjuk fel a mai napunkban foglalt aláírási felhívásra.

x **A Debreczen városához** ezimezett szálloda éttermében holnap és holnapután, azaz ünnep első és másodnapján, valamint minden esütörtökön és vasárnap a helybeli **katona zenekar hangversenye** z. Az ujonnan berendezett helyiségek kényelmes volta a — vendéglősnek megszerzte előnyösen ismert figyelmeisége, kitűnő konyhája és a legtisztábban kezelt borai és Dréher féle söre remélünk engedni, hogy városunk intelligenciája nagy számmal keresse fel Németh András helyiségeit, melyet a magunk részéről is a legszívesebben ajánlunk olvasóink figyelmébe.

x **Egy magyar gyógyintézet Abba-ziában.** Most midőn a karácsony idejében szép hazánkat sűrű hólepel borítja és a téli zord szelek hegyre-völgyre rideg fagyot hoznak, mily szép azon déli vidékekről álmodozni, melyeket a természet enyhe éghajlattal áldott meg, hová a tél ereje nem hat, hol most is meleg a napnak sugara, zöld a fáknak lombja. És egy ilyen áldott tájék nem is esik oly távol tőlünk. Alig 1 napi utazás a robogó gyorsvonattal, egy hirtelen elhatározás és a ki reggel otthon még bundájában szánkázott, másnapon „Überzieherében” sétálhat Abbazia kies tengerparti parkutjain. És kit rozzant egészségi állapota, vagy üdülési vágya üz el az északi zord téliből enyhébb tájékokra, annak Abbazia mint téli klimatikus gyógyhely annál is inkább ajánlható, mert ott van mint gyógyulási főtényező dr. Szegő Kálmán híres általánosan ösmert és közkedveltségnek örvendő szanatoriuma és viz-gyógyintézete. Jobb gondozást, lelkiismeretesebb kezelést és kitűnőbb ellátást beteg vagy gyengélkedő sehol sem találhat dr. Szegő Kálmán esaládias intézetnél. dr. Szegő Kálmán hírnemes magyar orvos mintaintézetet alapított közvetlen az Adria partján — azt elősméri úgy a száz és száz beteg és üdülő, kik a világ minden tájékából jöve, ott javulást és gyógyulást nyertek, de elősmerte azt az intézetnek sok jeles vendége is, kik kellemes napokat töltöttek el „Dr. Szegőéknél”, közöttük koszorús költőnk Jókai Mór, ki ott töltött idejéről remek kis tárczaezikiben számolt be és ki dr. Szegő intézetét „kis paradicsom”-nak nevezi. De nemesak felnőtt idegesek, gyenge, vérszegény és más ilyenemű betegek, hanem gyermekek is, gyenge, fejlődésükben visszamaradt esemeték és hurutokra hajlamosak is felvétetnek az intézetbe erősítés és edzés czéljából és ily gyermekek mellé nem is szükségeltetik kísérő személy. Dr. Szegő szanatoriumában a gyermekek felügyeletére és gondozására a legszigorubb intézkedések állanak fenn.

Ki dr. Szegő gyógyintézete felől bővebb tájékoztatást kíván, kérjen onnan prospektust. Epen most ujév körül kezdődik Abbazia legszebb idénye. Mig nálunk mindenütt hó fekszik, az abbaziai szanatorium gyönyörű parkjában ibolyák nyílnak és narancsok sárgulnak. — Mig hazánkban a hőmérő állandóan „minusz” mutat, Abba-ziában, dr. Szegő intézetében a meleg és edző tengeri fürdő után órák hosszat sütkérezhetünk a nap melegen, gyermekeink

pedig szalmakalapban játszadozhatnak a tengerparti játszóhelyen élvezve a tenger üde levegőjét... Egy pár „zóna” az egész — a ki csak teheti, élvezze a telet ott lenn, hová a tél rossz befolyásai nem hatolnak.

Értekezlet az automobil ügyében,

Tegnap délelőtt a városházán szélesebb körű értekezlet volt a városunkban létesítendő automobil-társaság ügyében Simonffy Imre kir. tanácsos polgármester elnöklete alatt. Az értekezleten városunk társadalmának csaknem minden osztálya szép számmal volt képviselve. Ott voltak a városi tisztviselők közül: Ábrahám László tiszti főügyész, Szabó József főszámvevő, Király Gyula, Hajdu Gyula, Bészler Károly, tanácsnokok, Oláh Imre anyakönyvvezető, Csóka Sámuel polgármesteri titkár, Szentgyörgyi József ellenőr. Ott voltak továbbá: Márk Endre az ügyvédi kamara elnöke, Lestyán Adorján, kir. közjegyzői kamara elnöke Váczy János a gazdasági egyesület elnöke, Csath Zsigmond posta- és távirdafőnök, Ormódy Vilmos az első magyar általános biztosító társaság helybeli vezetője, — Rochliez Arthur az ipar- és kereskedelmi bank főkönyvelője, dr. Hollander Dezső, a közgazdasági bank ügyvédje, Lukács Armin a közgazdasági bank igazgatósági tagja, Szücs Kálmán a Debr. Első Takarékpénztár könyvelője, ifj. Konecz Lajos a Takaréék és Hitelintézet könyvelője, Láber Mihály, a helyi vasut igazgatója, Baum Miksa, Fürst Odön, Boros Izidor, Gaszner Károly, Taffler Ignác, Schwarz Dániel, Veszter István kereskedők, dr. Kardos Albert tanár, dr. Mariska György, dr. Balás Bertalan, dr. Orbán József, dr. Nyiry Ernő ügyvédek, dr. Szentpály Béni, dr. Szöllőssy Béla orvosok, dr. Bárdy József budapesti ügyvéd, dr. Hamvay Lajos huszti ügyvéd, Szabó Kálmán szikvizgyáros gyógyszerész, Riesz Henrik kocsigyáros, Zichermann Herman laptulajdonos stb.

A gyűlés lefolyásáról tudósítók a következőket írja:

Simonffy Imre kir. tanácsos polgármester üdvözlővén a ssép számmal megjelenteket, előadja, hogy az értekezletet felkérés folytán hívta össze s közérdeklő lévén az ügy, szívesen tett a felhívásnak eleget. Az értekezlet tárgyát a Debreczen és Nagyvárad között létesítendő automobil-közlekedés megbeszélése képezi s felhívja dr. Bárdy József budapesti ügyvédet, mint az érdekeltség képviselőjét, hogy ismertesse meg a tárgyalandó ügyet. Jegyzőül Szabó Kálmán szikvizgyáros kéréttet fel.

Dr. Bárdy József tartalmas és formailag is szép beszédben ismerteti az automobilközlekedés fejlődését s annak rendkívüli fontosságát a közgazdaság életében. Bekelve különféle nemzetiségek közé, úgy mond, a magyarság csak úgy tarthatta meg ezer éven át nemzetiségi és állami önállóságát, hogy a művelt nyugot jelentősebb intézményeit átvette, átplantálta a honi talajba s reá nyomta azokra faji bélyegét. — Csak is így volt lehetséges, hogy nemzetünk be nem olvadt az öt környező idegen elemekbe.

Utal továbbá előadó azon elkeseredett harezra, mely a merkantil és agrárius irányzat között hazánkban a jelenben folyamatban van s e praemissákból azon következtetés vonja le, hogy a régiirányzatot követni kell s a mai közgazdasági harezok között a kiegyenlítést kell az ellentétek helyett keresnünk. Medium tenuere beati. Ezért minden oly eszközt meg kell ragadni, mely a régi irányzat fentartását s a társadalmi ellentétek kiegyenlítését czélozza. Ily eszköz az automobil, mely a közlekedés fejlesztését, a forgalom emelését mozditja elő. Debreczen városa, az alföld emporiuma összeköttetésbe lépve a haladó s élénk forgalommal bíró Nagyváradal, oly gazdasági eredményeket hozhat létre, melyek még most meg sem becsülhetők. Tapasztalati tény, hogy az érintkezés élénksége az érdekek találkozásait teremti meg. Érintkezési pontok nélkül nincs érdek stabilitás. Szá.

mot vetve e körülményekkel, elmondhatjuk, hogy Debreczen közgazdasági hivatását e szempontból tekintve, nem tölti be teljesen. Egy pillantást vetve a vasúti kalauzba, belátjuk, hogy a két város közötti vasúti összeköttetés nem elégíti ki a közös érdekeket. Ezért vették tervbe az automobil segítségét, melyről Hegedüs Sándor kereskedelmi miniszter előnyösen nyilatkozott s kijelentette, hogy a vizinális vasutakat többé oly mértékben, mint előbb, támogatni nem fogja s számolnunk kell az automobilal.

Az automobil jelentősége el nem vitatható a közlekedés terén. Az automobil alkalmazhatóságát a gyakorlat bobizonyította.

A helyi viszonyok szempontjából ily a közlekedés fokozását ezéző intézmény valódi szükségét tölt be. Másik főszempont a finanszírozás kérdése. Szóló egy nagyterjedelmű érdekelttség nevében beszél, mely ma az alakulás stádiumában van s százezreket hoz be a hazába s vasutpótló s vasutrendszerü pontossággal fogja az automobilal forgalmat közvetíteni. A debreczeni érdekelttséget megteremteni ez értekezlet feladata. Ezután pénzügyi szempontból vizsgálja a kérdést s úgy találja, hogy az automobil társaság megteremtésével a két város közötti közlekedés gyorsabb, olcsóbb és a vállalat hasonhajtó lesz s mintegy 12 százalékát hozhatja meg a befektetett tőkének. Erre határozati javaslatot terjeszt elő:

Mondja ki az értekezlet, hogy az automobilközlekedés létesítését Debreczen és Nagyvárad között közérdekűnek tartja s a további intézkedések megtételére bizottságot küld ki. Márk Endre felszólalása után az értekezlet a határozati javaslatot egyhangúlag elfogadta és kimondta, hogy eluók és a előadó megbizatnak egy bizottság alakításával, melyben városunk összes gazdasági és pénzügyi faktorainak képviselői beválasztandók s e bizottság már január elején összehívandó. Ezzel az értekezlet az elnök éltetésével véget ért. Részünkről az értekezletet azon benyomással hagytuk el, hogy az ügy a legjobb uton van a megvalósulás felé.

KÜLÖNFÉLÉK.

* A lélegzés mint csodagyógymód.

Tavaly a londoni missék közt tudvalevőleg a vivás volt divatban mint gyógymód. Ezt most kitarva egy vállalkozó hölgy, a ki új gyógymódot, az ugynevezett „lélegzési gyógymód“-ot találta fel, mely most nagy népszerűségnek örvend London hölgyei közt. A ki — persze jó summa pénzért — tíz órai kurzus vevésére határozta el magát az új módszer hirdetésénél, csodadolgokat ér meg: a „vastagok“ karcuakká lesznek, a „cingárok“ telt és kerek formákat kapnak, gyöngék erősekké, görbehátúak egyenesekké, beteges, nyápicz lánykák keceses, elegáns delnökké alakulnak. Mindez csupán az új csodagyógymód segítségével! Egy hölgy, ki — a mint meg van róla győződve — teljes sikerrel ép most fejezte be a gyógymódot, ezt a következőleg írja le: „Miután a derékfűzöt letettük, fekete atlas-knickerbockereket és egy tág szoknyát veszünk magunkra. A gyakorlatot vagy egyedül vesszük, vagy több más, különböző kora, rangu és testi hibájú hölgy társaságában. Kezeinket csipőnkre helyezük, vállainkat jó hátra húzzuk és lehető mély lélegzetet veszünk, miáltal a tüdők kitágulnak s az izmok erősödnek.“ Természetesen minden eset külön módon kezeltek. A ladies rajongnak e gyógymódot, persze csak addig, míg — divatban lesz.

* **Hiba.** Lili: Elemérben megvan minden, ami egy jó feleséget boldoggá tehet; csak egy hibája van.

Blanka: És az a hiba?

Lili: Nem akar megkérni.

* **A nadrág.** New-Yorkban erőteljes reakció kezdődik a nőemancipáció mozgalmával szemben. Legujabban az egyetemen alakult nőgyűlölők titkos szövete-

zete. A szövetezet disztagokul választotta meg Vu-Ting-Fangot, Kina washingtoni követét, sir Lipton Tamást, Rhodes Cecilt és lord Kitchenert. Utóbbi rossz nyelvek szerint azért, mert oly kegyetlenül bánik a bur nőkkel. — A szövetezet jelvénye egy — nadrág, ezzel a görög felirással:

— Csak férfiaknak!

Hogy a feministák a szövetezetet komolyan veszik, mutatja az a körülmény, hogy már több gyűlést tartottak ellene.

* **Alacsony ház.** Utas (egy ötemeletes szálló előtt): Milyen drágák itt a szobák?

Szállodás: Az első emeleten öt forint s minden felsőbb emeleten egy koronával olcsóbb.

Utas: Sajnálom, nem szállok ide: nagyon alacsony az ön háza nekem.

CSARNOK.

Egy hónap története.

— A kétszáz év előtti Debreczen életéből. —

Közli: Zoltay Lajos.

Egy naplónak a töredékét mutatom be, jellemzésére annak, hogy milyen volt az a sokszor visszaohajtott „régijó világ“. — Csupán egyetlen egy hónap eseményei vonulnak el szemeink előtt. De a milyen képet formálhatunk ezekből a közvetlen szemés fültanu által azon frissiben tett feljegyzésekből, — az a kép tökéletesen ráillik az egész korszakra, amelyet a debreczeni nép a XVII. század második felében átélni, át-szenvedni volt kénytelen.

Megelevenednek előttünk a főbíró és tanácsbeli urak gyötrődései, a rajtuk elkövetett sok rendbeli méltatlanságok; a nép nyomoruságai és zaklattatásai, — mikor négy-öt ur is parancsolt a szerencsétlen városnak.

A napló írója az 1680—1685. év közt történt eseményeket jegyezte fel egyszerű, keresetlen szavakkal. Az a rész pedig, a melyet ezuttal közlök, az 1682. évi szeptember történetét öleli fel: ama rövid tartamu kisded hadjárat körül mozog, amelyet Apafi fejedelem, Tököllyvel és a törökkel szövetezve, Debreczenen, Böszörményen, Kállón és Szatmáron keresztül vezetett Leopold császár ellen.

Ime a följegyzések:

S e p t e m b e r.

Die 1. Érkezik Néki István Uram Kálloból, hozván a Várad Pasának szálló Levelét Capráráét osztrák generális volt).

Die 2. Expediáltatik Apáthi Miklós és Báthori János Uram item Ember András Uram Urunkhoz (t. i. Apafi fejedelemhez) az Exul (a katolikusok által elűzött, bujdosó) Praedicatorokkal Székelyhidhoz.

Die 2. Érkezik Iratosi Postás, hozván hírelt, hogy az Urunk Tábora érkezett Székelyhidhoz.

Die eodem. Érkezik Caprára General Levele Gesznyétenbül, melyben kíván 2 Eskütt Embert.

Die eodem. Expediáltatik Caprára Generalhoz Borbély András és Szaniszlai János Uramék. Szaniszlai Uram közönséges ember lévén (t. i. nem tanácsbeli).

Die eodem. Expediáltatik Urunkhoz Thökölly Groff Levelével Debreczeni Benedek Uram Székelyhidhoz.

Die eodem. Expediáltatik az Várad Passához Király Mihály Uram éczekaka, hogy az Várad Passának az hidonn által jövetelit meg várja és ha által jó, sietve róla tudósítson.

Die 3. Érkezik Király Mihály Uram a

Török táborral, ki által a Basa Tihaja erőssen parancsolya, hogy Biró Uram, mikor a Pasa az hidon által jó, akkor ott legyen, melyre nézve Biró Uram* ő kegyelme Bartha Boldisár, Szathmári János, Csathári Bálint, Apáthi Miklós, Ember András, Király Mihály Uramékkal megindulnak az Basa eleiben 2000 kenyérrrel, 100 köbből árpával és egyéb kézbeli ajándékokkal. Komáromi István, Jóna István, Tholnai János Uramék pedig az Méltóságos Fejedelemhez, ugyanakkor megindulnak ugymint 10 és 11 óra között megannyi éléssel. Az ő kegyelmek indulása után mint egy fél vagy egy óra mulva érkeznek a Boldogfalvi kapu eliben (ottan körül, a hol most a kir. törvényszéki palota áll) Beszerméni Labanczok** kik Biró Uramék elmene-teli felől kérdezkedvén, ugyan az ő Ke-gyelmek nyomáun utánnok mennek, melyet a Tiszteletes Nemes Tanács megértvén, hirtelenséggel az egész város népét az vigyázásra felköltögeti és hamarjában mint egy 26 szekereket feles puskásokkal utánnok küld, kik

Die 4. hajnalkor vissza jönnek meg értvén az utbann Bagoson, hogy Isten Biró Uramékat és az élés vívő szekereket békével el vezérlette.

Die eodem. Caprára Német Generalhoz die 2-da praesentis expediáltatott embereinkkel lévő kísérek és Szaniszlai János haza érkeznek; Tanácsbeli Atyánkfiát Borbély Andrást Arestálván, egy Deső András nevű Városunk lakosával oda hagyják, haragját mutatván a General, hogy Biró Uram sem hírelt eléggé nem tudósítja, sem élésbeli jó akarattal nem segíti.

Die eodem. Azon órában ezen hírelt Szaniszlai Jánossal Báthori András uram expediáltatik a Fejedelemhez, az Aranszegnél lévő Tábortban.

Die 5. Deső András Levéllel az Arestomból el küldetik, melyet mindgyárt vigyen a Fejedelemnek; de még is ott marad Borbély András uram.

Eodem die. Apáthi Mihály és Varga György Atyánkfia adattatnak Deső András mellé és viszik a Levelet Urunkhoz, de választ semmitis Caprára-nak nem adnak, akkora az Német General táborban lévén Kösznyeténél, az tiszta zugban, sánczban.

Die eodem. Biró Uram több mellette lévő Atyánkfiával szép békével haza jönnek, hírelt is hozván, hogy a Fejedelem ő Nagysága ma edgvezett meg a Várad Passával.

Die 6. Ember András Uram expediáltatik Urunkhoz, konyhára valókkal és a sátor mester is megjárván gátos vizeinket, nem találván alkalmasob helyet a Kondorosnalis, az is elmegyen a Táborra.

Eodem die. Apáthi Miklós Uram érkezik haza, hozván sok böcstelen szavait Teleki Mihály Uramnak, melyeket rajtunk közönségesen cselekszik, Agyuhoz való kötetéssel fenyegetvén embereinket és egyéb boszszuság tétellel.

Die 7. Báthory János, Végh Mihály, Erdődi Pál Uramék expediáltatik Urunk táborára az Aranszeghez vivén ő Kegyelmek 2000 kenyereket, 100 köbből árpát, konyhára való holmi acci-dentiát.

Die 7. Pál Deák Uram expediáltatik a Táborra, Török, magyar és egyéb tisztekhez. Kállóból jött valami Szathmári Labanczok hírellel, kik Kállóban voltak.

Eodem die. Ember András Uram érkezik haza a Táborral, hozván a Passa parancsolattját, hogy megindulván a Tábor, Biró Uram az öreg emberekkal elejében menyen.

Die 8. Balla János és Ember András uramék expediáltatik Postán a Passához, kérvén, hogy protegallyon városunkban és kívül is kerteinkben.

* 1681-ben Tiszteletes Nemzetes Pataky Pál uram volt a debreczeni főbíró.

** A vasvári béke értelmében a hajduság a király birtokához csatoltatván, Böszörményben német csapatok állottak.

Die eoden. Érkezik az egész Tabor. Magyar. Erdélyi, Török, Havasalföldi és Moldovai Hadak, a Kondoros nevű gátos vizünk mellé. Mennyi Török és Magyar urak nevében Praebenda kérő, Kenyér, Széna, Abrak, Bor, Isten tudná megmondani, amelyeknek lehetetlen volna ilyen városnak megfelelni és mindenkinek kedvét tölteni. A Passa rajtunk sokat fortélyoskodván sok szekér és Elés kéressel sanyargat, akarván minden szándékkal rajtunk nagy summát extorquealni, mely számtalanszor számtalan embereink ki és be jöttek-mettek, nem elég volna ez a könyv befogására, csak gondolni is iszonyu.

Eodem die. A szőlőskertekre menvén kóborlani a Törökök, edgyet a pásztorok meglünek, mely miatt sok busulásunk.

(Folyt. köv.)

DEBRECZENI VÁROSI SZINHAZ.

Folyó szám 85.

Bérletszűnet.

Holnap, kedden, decz. 25-én két előadás.

Délután 3 órakor, félhelyárakkal:

Sulamith.

Énekes legenda 5 képben,

Este 7 és fél órakor, rendes helyárakkal, bérlet 71-ik szám — „B”

A t o l o n c z.

Énekes népszínmű 3 felvonásban.

S Z E M É L Y E K :

Kontra	Ifj. Szatmár	Lőrincz	Sziklay M.
Krisza	Kis Irén	Dolgos	Bartha I.
Miklós	Péchy László	Sára	Breznay A.
Abris	Pataki Béla	Angyal	F. Kállay L.
Ézi	K. Galyasi P.	Mravesák	Nagy Gyula

Holnapután, szerdán, decz. 26-án két előadás.

Délután 3 órakor, félhelyárakkal:

B. A. L. E. K.

Operette három felvonásban,

Este 7 és fél órakor, rendes helyárakkal, bérlet 72-ik szám — „C”

A peleskei nótárius.

Bohózat 3 szakaszban.

S Z E M É L Y E K :

Zajtay	Sziklay M.	Biróné	P. Kállay L.
Klára	Breznay Anna	Az éj királynéja	Fái Flóra
Baczur	Környey B.	Tóti Dorka	Szigeti L.
Biró	Bartha István	Sugár Laci	Karacs I.
Kántor	Ifj. Szatmár	Szegfű Bandi	Péchy L.
Éjjeli ór	Nagy Gyula	Zsuzsi	Bárdos Irma

Színházi műsor.

Csütörtökön, december 27-én, bérlet 73. sz. „A” — B u b o r é k o k. Eredeti vigjáték 3 felvonásban. Irta: Csiky Gergely.

Pénteken, december 28-án, bérlet 74. sz. „B” — h a r m a d s z o r : A r a n y a s z s z o n y. Verses vigjáték 3 felvonásban. Irta: Schünthah és Koppel-Efeld. Magyar színre átültette: Makai Emil.

Szombaton, december 29-én, bérlet 75. sz. „C” — B o c c a c c i ó. Nagy operette 3 felvonásban. Zenéjét szerzte: Souppé.

Vasárnap, december 30-án két előadás; délután fél helyárakkal: A s z e g é n y J o n a t h á n. Operette 3 felvonásban. Zenéjét szerzte: Millöcker; este 7 és fél órakor bérletszűnetben: K é t h u s z á r e g y b a k a. Eredeti népszínmű 3 felvonásban. Irta: Beresenyi Károly.

Hétfőn, december 31-én, bérlet 76. sz. „A” — I V - i k L á s z l ó. Tragédia 5 felvonásban. Irta: Dobse László.

Kedden, 1901. év január 1-én, új év napján két előadás; délután 3 órakor félhelyárakkal: A c o r n e v i l l e i h a r a n g o k. Nagy operette 3 felv.; este 7 és fél órakor, bérlet 77. sz. „B” — M á t y á s király lesz.

Laptulajdonos: a Csokonai-nyomda.

NYILT-TÉR.

Karácsony 1900.

Egy szolid, divatos selyemszövet a legszebb ünnepi ajándék! Irjon ön **Schweizer & Co.** selyemszövet-kiviteli áruházának **Luzernbe** (Svájc) és kérjen **mintákat** fekete, színes vagy fehér selyemszövetekből, melyek **postafordultával bérmentve** megküldetnek. A mintákból választott szövetek megküldése **vám- és bérmentesen** történik.

Közvetlen eladás magánfeleknek.

➔ Ár és minőség még eddig versenyen kívül áll. ➔

Legelőbb bevásárlási forrás

Gambridges szemfedelekben.

Ujdonságok halotti ruhák és szemfedelekben.

Különleges készítmények mindennemű koporsó-szemfedelek, vánkossalagok és halotti ruhák, valamint különféle halotti fölszerelési tárgyak.

Egyetlen teljes egyenruházati intézet ➔

➔ temetkezési vállalatok számára.

Koporsódiszítésekben és halotti cipőkhöz, minden kivételben gazdag raktár.

Legdusabb választék kalapnemekben, mint: gyapjukalapok, plüskalapok és kalpag forgóval, lófejdiszekben, mint: kakastollforgó bojtjal, hattyutollforgó, forgó — strucz- és kakastollból, bivalyszörkőcsag strucztozzal, fekete kakastollforgó, bivalyszörkőcsag lószörhegygyel. Nagyon alkalmas! Elpusztíthatlan! Szalagok, csipke szemfedelek, egyenruhák, vállbojtok, kapus diszbotok, ravatalterítők, keresztakarók, bojtok, paszományok és rojtok, temetési kocsis-redőzők és kocsitámasz-takarók diszítésére, lóakarók, temetési kocsik, imazsámolyok és menyezetek.

Csak

Paschka Miksá-nál

Bécs, VI 2., Mittelgasse 27. szám.

Leszállított árak!

Leltározás alkalmából december hó folyamán a raktáron lévő

Női ruhaszöveteket

színes selymeket, mosó velezeket, atlas-satin és batisztokat, haraszt-kendőket,

valamint

szőnyegeket, függönyöket

teljesen leszállított áron árúsítjuk el.

Szabó Lajos Fiai

Debreczen, Rózsátér.

Több ezer darab maradék női ruhaszövetekből feltűnő olcsó áron.

7 méter egy ruhának való női divatszövet 1 frt 75 kr.

Karácsonyi és Újévi

hasznos

ajándéktárgyakat

üveg-, porcellán-, majolika, china ezüst és bronz különlegességeket, valamint mindezen szakmába vágó cikkeket a legnagyobb választékban, a legjutányosabb árak mellett ajánl

Kaszanyitzky Endre.

Vidéki megrendelések pontosan és lelkiismeretesen teljesítettek. Árjegyzék kívánatra bérmentve.

Nyilvános kijelentés.

Alulírott arczkép-műintézet, hogy megmenekedjen művészileg és jelesen iskolázott arczképfestői elboacsátásának kellemetlenségétől és hogy ezeket tovább foglalkoztatni tudja, rövid időre és csak visszavonásig elhatározta, hogy minden haszon és nyereség elérése nélkül szállít

csak 15 koronáért egy arczképet életnagyságban

(mellkép)

gyönyörű elegáns barokk-kerettel,

melynek legcsekélyebbre becsült értéke is 60 korona.

Akinek tehát szándéka van saját vagy neje, gyermekei, szülei, testvérei, elhalt rokonai vagy barátjai arczképét elkészíttetni, csak az illető fényképét (mindegy akárminő állásban van felvéve) kell beküldeni és 14 nap alatt megkapja az arczképet, melytől a legnagyobb mértékben el lesz ragadtatva és meglepetve.

Az arczképhez való láda saját árban számítatik fel. Megrendelések — melléklésével a fényképnek, mely az arczképpel együtt sértetlenül visszaküldetik, — utánvétellel vagy az összeg előzetes beküldése mellett fogadtatnak el.

A kitűnő, művészi kivitelért és természetű hasonlatosságért kezességet vállalunk.

Az elismerő- és köszönő levelek száza nyilvános betekintésre kívánatra bárkinek bérmentve megküldetik.

Ujévre szóló megbízásokat, — ha azok december 26 káig hozzánk érkeznek, négy nap alatt pontosan elszállítjuk.

Arczkép-műintézet

„KOSMOS“

Wien, VI., Mariahilferstrasse 116. szám.

A legtisztább gyümölcs és növénypárlat útján nyert, minőségben a valódi franczia gyártmányokkal versenytálló kiváló finom

likör és szeszes ital

készítményeinket ajánljuk az ezeket kedvelő nagyérdemű fogyasztóközönségnek, eredeti jutányos gyári áron.

Likörjeink díszes üvegeik és kiállításuk, valamint rendkívül finom minőségük által ajándéktárgyaknak különösen alkalmasak.

Különlegességeink:

Ananász és burgundi
Puncserentiák,
Alterkorn,
Orosz Allasch,

Eckelmann keserü,
Fedormenta likör,
Gabonakömény,
Klostergeheimniss stb.

Schönprieseni likörgyár részv.-társaság

(előbb Eckelmann Testvérek).

Raktár Debreczenben: **Seréby Fülöp Utódainál.**

ELADÓ TÖLGYFÁK 900 szál

ölenként házhoz szállítva 10 frt,

tölgyfa, bottfák, vargafa

12 frt

és jóminőségű 200 métermázsza

vágott cser eladók.

Értekezhetni III. kerület, Honvéd-utca 62. sz. a.

A világhírű

Martell Cognacnak

J. F. MARTELL-COGNAC

alapított 1711-ben.

Egyedüli főraktára

Váray József

fűszer- és csemege-kereskedésében Debreczen, Városi új bérpalota, a hol is „MARTELL“

Cognac készítményei, mint főelárusítónál mérsékelt árban kapható.

Karácsonyi és újévi ajándékok!

Színházi látcsövek

gyöngyház, elefántesont bőrfoglalatban.

Katonai, vadász és tábort látcsövek, legfinomabb szintelenített üvegekkel.

== Nagyítóüvegek és görccsövek. ==

Díszes kiállítású

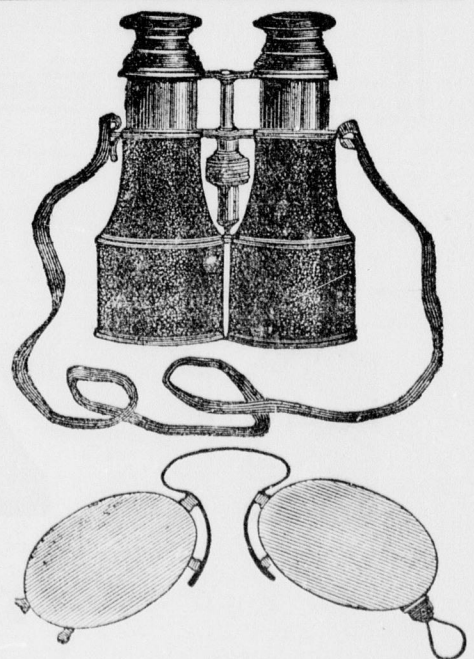
Aneroid

légsúlymérők,

terem, ablak, fürdő, és maximal hőmérők.

Szemüvegek és orrcsüptetők legfinomabb üvegekkel,

ajánlja tisztelettel

Fischer Jakab

látészerez, Debreczenben, Fótér.

Kardos László

Kossuth-utca.

A kézműipar remek készítményeivel gazdagon berendezett raktárai megtekintésére hívja meg a n. é. közönséget.

Különlegességek:

Szines szelű és fehér zsebkendők,
kávés terítékek,
ajouros atlasz étkészletek,
gyapju és selyem-szoknyák,
gyapju és csipkefüggönyök,
bársony himzett asztalterítők
és mint ujdonság
zongoraterítők.

Szendrő Sándor

zongora-készítő és hangoló.

Ajánlja legjobb gyártmányu

zongoráit és pianinóit.

Javításokat és hangolásokat előnyös árak mellett eszközöl.

Lakás: Szt.-Anna-utca 3.

Aláírási felhívás

a Polgári Takaré- és Segélyszövetkezet V. évtársulatába való belépésre.

A tagok korlátolt felelőssége mellett alakult

„Polgári Takaré- és Segélyszövetkezet Debreczenben“

1901-ik évi január hó 1-én működésének és fennállásának IV. évét tölti be s ugyanakkor az V-ik évtársulatot alakítja meg.

Az elmúlt négy év eredményei legjobban mutatják, hogy az intézmény gazdasági köz-szükségét pótol. 2300 tag 40,000 törzsbetéttel 600,000 korona betét-tőkét gyűjtött össze szövetkezetünkön és a hitelügylet egészséges fejlődése biztos garanciát nyújt arra, hogy a szövetkezet tagjai, betéteik után mint eddig is,

6%-os kamatot

fognak az évtársulatok haszonrésze gyanánt kaphatni

Nagyobb tőkék gyűjtése és a kölcsönök visszafizetésének megkönnyebbítése arra indította már két évvel ezelőtt igazgatóságunkat, hogy a 3 éves évtársulatot kiterjessze és

4 éves évtársulatok

alakításával a szövetkezet fejlődésének biztosabb alapot, újabb erőt kölcsönözzön.

1901-ik év január hó 1-én kezd meg működését az V-ik évtársulat

s mi bizalommal hívjuk fel Debreczen város és vidéke közönségét ezen V-ik évtársulatba való minél tömegesebb belépésre.

A „Polgári Takaré- és Segélyszövetkezet Debreczenben“ évtársulatainak vagyonát a tagok hetenként fizetendő törzsbetétei képezik.

Egy törzsbetét (10 kr.) 20 fillér, mely az igazgatóság által megszabott időben fizetendő be a szövetkezet pénztárába. A 4 év elteltével az évtársulat vagyona a tiszta jövedelemmel együtt a tagok között törzsbetéteik arányában felosztatik.

A szövetkezet tagjait 6%-os kamatláb mellett hitelnyújtással segítyezi s a kihitelezett összegek 4 év tartama alatt a heti befizetések által törleszthetők.

Kölcsönök nyújtanak a befizetett összegek 1/2-öd részéig bárkinek, továbbá jelzálogi biztosíték, személyi kezesség, értékpapírok, vagy ezüst- és aranyemű kézi-zálogok ellenében.

A „Polgári Takaré- és Segélyszövetkezet Debreczenben“ a vidéki tagok heti befizetését megkönnyíti az által, hogy a pénz bérmentes beküldését postatakarékpénztári chequek útján teszi lehetővé.

Az V-ik évtársulatba való felvétel iránt jelentkezések és aláírások a szövetkezet hivatalos helyiségében (Piacz-utca 88. sz. Geréby-ház) 1900. november hó 15-től kezdődőleg teljesíthetők.

Kelt Debreczenben, 1900. évi október hó.

„Polgári Takaré- és Segélyszövetkezet Debreczenben“:

Vasprémy Zoltán,
alelnök.

Rásó Gyula,
kir. tanácsos, alispán, a szövetkezet elnöke.

Dr. Freund Jenő,
irazg. jegyző, jogtanácsos.

Katz Jakab,
alelnök.

KLYTHIA- a bőr
ápolására

az arcszín finomítására és szépítésére. RIZSPOR

Legelegánsabb tolette-, bál- és salenpor, fehér, rózsaszín vagy sárga.
Vegyészileg megvizsgálva és jónak találva

Dr. POHL J. J. cs. és kir. tanár által Bécsben.

Elismerő nyilatkozatok a legjobb körökből vannak minden dobozhoz csatolva.

Taussig Gotlieb
os. és kir. udvari toilette-szappanok és illatszerek gyára Bécs.
Főraktár: Bécs, I., Wollzeile Nr. 3.

Kapható Debreczenben Tóth Béla gyógyszeráránban, valamint a legtöbb illatszere- és gyógyszertárban, és gyógyszeráránban.

RÓZSA LAJOS

női felöltő áruházában

tulhalmozott raktár miatt

nagy árleszállítás.

Női kabátok, paletók, gallérok, leánykabátkák,
szőrmeárúk, blousok, gyermekköpenyek,
diszített női kalapok

meglepő olcsó, szabott árak mellett kaphatók.